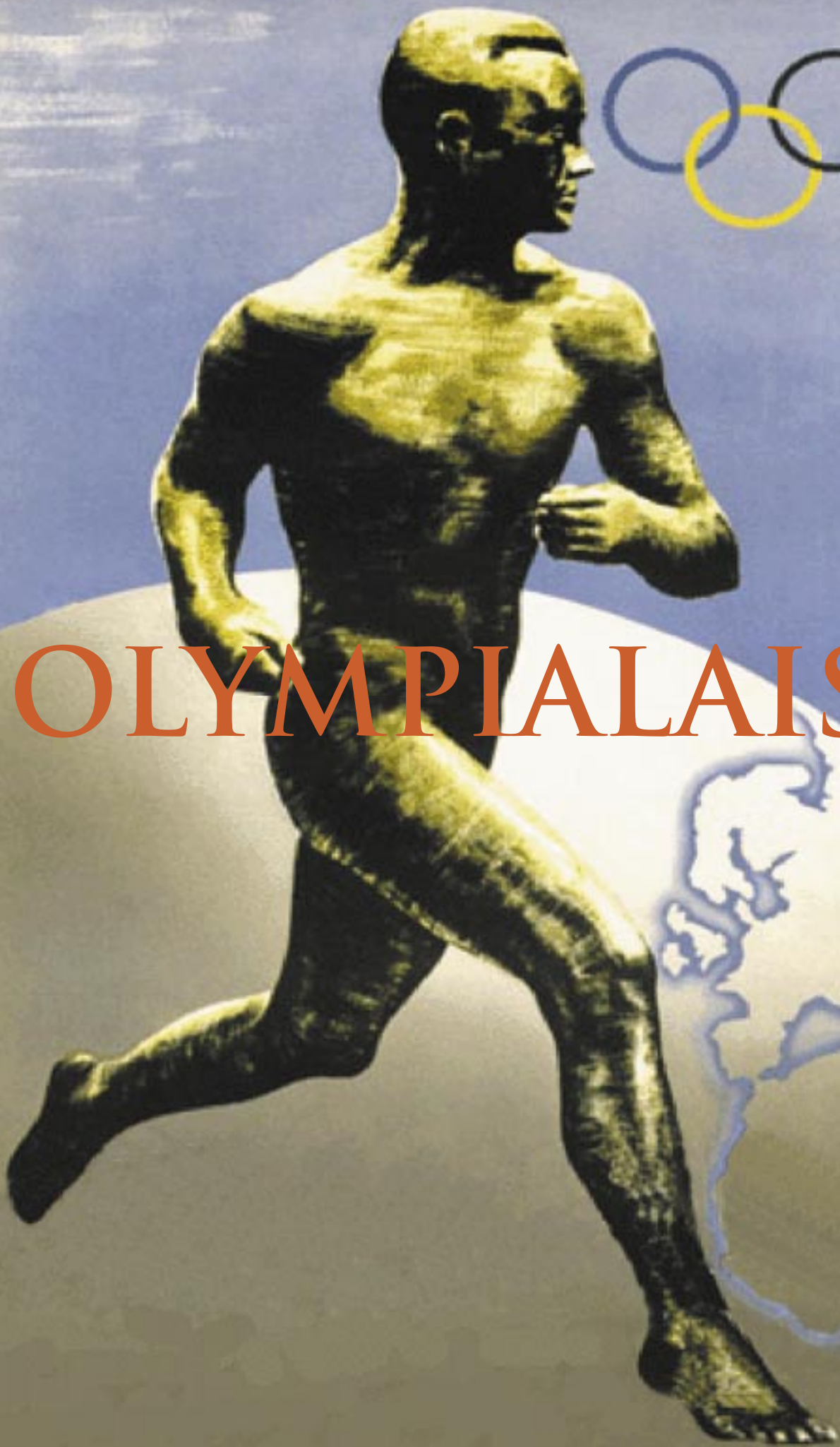

OLYMPIALAISET

OLYMPIALAISTEN HISTORIAA

Olympian laakso sijaitsee peloponnesoksen niemimaan länsikolkassa. Kisat järjestettiin joka neljäs vuosi keskikesällä zeus-jumalan suojeluksessa. Niiden aikana oli voimassa ns. Olympiarauha, joka alkoi jo kolme kuukautta ennen kisoja. Sen turvin toisiinsa vastaan taistelleet kreikkalaiset luopuivat aseista ja matkasivat kaukaisistakin kreikan kolkista olympiaan. Urheilijat saapuivat kisa-paikalle jo kuukausi ennen kisoja. Ensimmäisen kerran olympiarauha astui voimaan kisoissa v.776 Ekr. Viimeiset antiikin ajan kisat pidettiin v. 393 Jkr ja sen jälkeen ne kiellettiin pakanallisina.

Kisoilla oli muutakin yhteiskunnallista merkitystä. Niissä käytiin kauppaa, vaihdettiin ajatuksia, runoilijat esittivät aikaansaannoksiaan yms. Ne loivat perustaa yhtenäisen

kreikkalaisen sivilisaation synnylle. Olympian kisoihin, kuten ei kolmeen muuhunkaan ns. Pyhiin kisoihin (olympian, delfoin, nemean ja korintin kisoihin) saanut osallistua muut kuin kreikkalaiset. Siksi ne lisäsivät helleenien yhteenkuuluvuuden tunnetta, mutta samalla syvensivät kuilua vihollisvaltioon persiaan.

Naispapitarta lukuunottamatta naiset eivät saaneet olla mukana edes katsojina. Selittyneekö naiseen kohdistunut porttikielto pelkästään sillä, että vuonna 720ekr. Juoksija orsippos riisuutui alastomaksi, ja siitä lähtien kilpailijat osallistuvat kisoihin täysin alastomina. Kisat alkoivat yksipäiväisinä ja laajenivat lopulta viisipäiväisiksi. Lajien määrä lisääntyi alun nelivaljakkokilpa-ajosta kahdeksaantoista. Arvostetuin oli viisiottelu. Siinä oli peräkkäin viisi kilpailua: se alkoi vauhdittomal-

la pituushypyillä, johon kaikki osallistuivat. Parhaat jatkoivat keihäänheitolla. Neljä parasta keihäänheitäjää jatkoivat kilpajuoksulla. Kolme nopeinta kiekonheitolla. Kiekonheitto sai luultavasti alkunsa siitä, että sodassa singottiin litteitä kiviä vihollista kohti.

Ne kaksi, jotka olivat heittäneet kiekkoa kauimmaksi, päättivät kilpailun painilla. Osallistujat painivat alastomina vartalot öljytyinä. Vastustaja täytyi selättää kolme kertaa ennenkuin voittaja julistettiin. Muita lajeja olivat lyhyen (stadionin) ja pitkän matkan juoksu, paini, nyrkkeily (ilman hanskoja) sekä painin ja nyrkkeilyn yhdistelmä, pankration, jossa tappelun kaikki keinot olivat sallittuja.

Viisipäiväisten olympian kisojen ohjelma:

Ensimmäinen päivä: Vihkiseremoniat, olympiavalan vannominen, jumalille uhraukset ja rukoukset.

Toinen päivä: Hevoskilpailut hippodromilla. Ajajat seisovat pienissä nelivaljakon vetämissä, kaksipyöräisissä rattaissa. Suurta taitoa vaativan kisan voitosta kunnian saa hevosten omistaja, ei ohjastaja. Iltapäivällä pidetään stadionilla viisiottelu yllä kerrotun kilpailujärjestyksen mukaisesti.

Kolmas päivä: Aamupäivä varattu jumalienpalveluksille, sillä tälle vuorokaudelle sattuu täysikuu. Iltapäivällä

nuorten kilpailut pikajuoksussa, painissa ja nyrkkeilyssä.

Neljäs päivä: Täysikasvuisten miesten juoksukilpailu. Kilpailumatkat: 1 stadioninpituus, 2 stadioninpituutta, siis 200 ja 400 metriä sekä pitkänmatkanjuoksu, 4800 metriä. Iltapäivällä voimalajit: nyrkkeily, paini ja pankration. Viimeisenä kilpailulajina 400 metrin juoksu täydessä asevarustuksessa.

Viides päivä: Palkintojen jako ja voittajille päättäjaisillallinen.

Palkintona oli laakerinlehväseppele. Olympian kisoissa ei annettu aineellisia palkintoja, mutta kotikaupunkiinsa palttuaan voittaja sai muitakin

palkintoja, sillä olihan hän tuonut kotiseudulleen kunniaa ja mainetta.

Siellä voittajalle annettiin esim. Muistopatsaita, rahalahjoja, elinikäinen eläke tai ilmaiset ateriat. Olympia-voittajasta saattoi tulla suoranainen taloudellinen rasite pienelle kreikkalaiskaupungille, kun voittopalkkiot nousivat vähitellen kohtuuttomiksi. Urheilusankareita pyydettiin vetonauloiksi muihin kilpailuihin. Heistä tuli ammattimainen eliittiluokka, joka kierteli kreikkalaiskisoista toiseen. Erityisesti voimalajeista tuli suosittuja, koska niissä menestymisestä maksettiin parhaiten. Spartassa voittaja palkittiin spartalaiseen tyyliin: paikalla taistelujoukon

NYKYPÄIVÄN OLYMPIALAISET

Olympialaiset ovat neljän vuoden välein järjestettävät urheilukilpailut. Kisojen välistä ajanjaksoa kutsutaan olympiadiksi. Olympiakisojen pitopaikan määrää Kansainvälinen olympiakomitea. Olympiatunnuksen muodostavat viisi toisiinsa yhdistyvä rengasta. Olympiarengas kuvastavat viittä maailman maanosaa (Amerikat siis yhdessä), jotka olympian henki yhdistää, sekä urheilijoita, jotka eri puolilta maailmaa kokoontuvat yhteen olympialaisten ajaksi. Mutta renkaat eivät edusta jotain tiettyä maanosaa vaan maanosia yleisesti, sillä renkaat voidaan kuvata myös yksivärisinä. Olympialipun 6 eri väriä edustavat maailman

kansoja, sillä vähintään yksi lipun väreistä löytyy kaikkien maailman valtioiden lipusta. Olympiakisojen voittajat saavat kunniakirjan ja mitalin, ensimmäinen kultaisen, toinen hopeisen ja kolmas pronssisen. Jokainen olympialaisiin osallistuva urheilija saa muis-tomitalin.

Kisoihin saa jokaisesta maasta osallistua:

- henkilökohtaisiin lajeihin korkeintaan kolme henkilöä/laji
- joukkulajeihin yksi joukkue/laji

Vuonna 1960 otettiin lisäksi useimpiin lajeihin käyttöön karsintarajat, jotka urheilijoiden tulee saavuttaa halutesaan osallistua kisoihin. Nykyaikaisiin olympialaisiin saivat aikaisemmin osallistua

vain amatöörit, ts. kilpailijat jotka harjoittavat urheilua ilman taloudellisen hyödyn tavoittelua. 80-luvulla amatöörisääntöä kuitenkin alettiin höllätä ja 90-luvulla sääntö lakkautettiin kokonaan. Nykyään ainoa laji johon ammattilaiset eivät osallistu on nyrkkeily.

Suomi olympialiikkeessä

Suomen olympiahistoria juontaa juurensa kauempaa kuin yleensä on ollut tapana esittää. Voidaan melkein väittää, että Suomi voimisteltiin maailmankartalle ennen kuin hannes kolehmainen juoksi maamme sinne.

Suomen taival olympialiikkeeseen kulki Ruotsin kautta. Kun paroni Pierre de Coubertin ryhtyi muovaamaan nykyaikaisia olympiakisoja, hänen tärkein yhteyshenkilönsä pohjoismaissa oli Ruotsin urheilun voimahahmo Viktor Balck. Balck oli ystäväystynyt suomalaisten voimistelijohtajien kanssa 1880- ja 1890-luvun voimistelujuhilla ja halusi, että myös Suomesta kutsuttaisiin edustajia vuoden 1894 Pariisin kongressiin, jossa perustettiin kansainvälinen olympiakomitea. Kutsuja ei tullut tähän tilaisuuteen, mutta ensimmäisiin nykyaikaisiin olympiakisoihin Ateenassa 1896 saivat kutsun sekä Helsingfors gymnastikklubb että Helsingfors roddklubb. Kummastakaan ei kuitenkaan lähetetty edustajaa kisoihin. Kolmet ensimmäiset olympiakisat (Ateena 1896, Pariisi 1900 ja Saint Louis 1904) menivätkin Suomelta ohi lähes huomaamatta.

Ateenassa 1906 pidettäviin olympialaisiin välikisoihin Suomesta lähti neljän miehen joukkue yksityisellä ja seu-

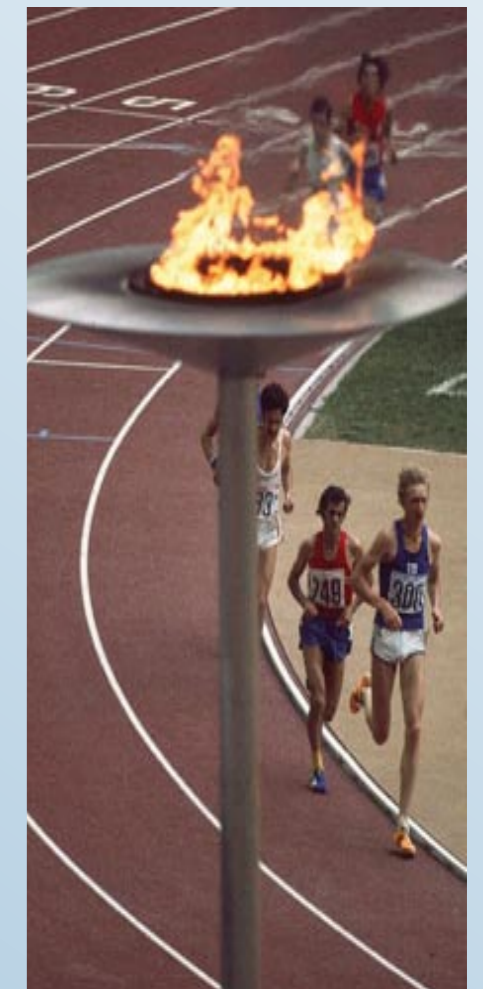
rojen järjestämällä tuella. Vastaperustettu svul ei ehtinyt mukaan valmisteluihin. Pienestä joukkueesta löytyi silti kaksi olympiavoittajaa: Verner Weckman voitti painissa ja Verner Järvinen antiikin kiekonheitossa. Suomalaisten menestys herätti varmasti jonkinlaista huomiota: Suomi oli nostanut itsensä maailman ”urheilukansojen” joukkoon.

Tulos saattoi myötävaikuttaa siihen, että Viktor Balck ja hänen maanmiehensä Clarence von Rosen kok:n istunnossa Haagissa 1907 ehdottivat, että järjestö valitsisi edustajan myös Suomeen. Venäläisten edustajien vastustuksesta huolimatta Reinhold von Willebrand hyväksyttiin Lontoossa 1908 kok:n edustajaksi Suomessa. Sillän välin oli myös ehditty perustaa Suomen olympialainen komitea 2.12.1907 ja sen puheenjohtajaksi valittiin Juuri von Willebrand. Varakkaana vapaaherrana, jolla oli sekä varaa että tilaisuuksia matkustaa ja joka myös omasi monipuolisen kielitaidon, hän sopi oivallisesti Coubertinin arvokkaaseen klubiin.

Kisojen jatkuessa Antwerpenissä 1920 Suomi oli jo itsenäinen valtio. 1920-luvun mitalimenestyksen innoittamina suomalaiset urheilujohtajat alkoivat unelmoida omien kisojen järjestämisestä. Kisoja varten tarvittiin oma

stadion. Vuonna 1927 perustettiin stadion-säätiö, jonka toiminnan tuloksena olympiastadion valmistui 1938.

Samana vuonna Suomi saikin yllättäen oikeuden järjestää vuoden 1940 olympiakisat, kun Tokio joutui luopumaan isännyydestä Japanin kiinan – sodan vuoksi. Toinen maailmansota peruutti kuitenkin kansojen juhlan Helsingissä. Suuri hetki koettiin kuitenkin kesällä 1952, kun Suomi ja Helsinki järjestivät XV olympialaiset kesäkisat. Kylmän sodan keskelle osuneiden kisojen merkitystä nosti se, että Neuvostoliitto oli ensi kertaa mukana, kuten myös sodan hävinneet valtiot Saksa ja Japani.

TEKIJÄT

Mariina Rantanen

Laura Tuovinen

&

Järvenpään Ammattiopisto
Audiovisuaalinen viestintä
Wärtsilänkatu 7
04400 Järvenpää